

Motion till riksdagen 2021/22:1412

av **Mats Wiking (S)**

Höjd ambitionsnivå på fritidshemmen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att höja ambitionsnivån på fritidshemmen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag tillbringar många elever i de lägre åldrarna ofta lika mycket, eller mer tid, på fritidshemmet som i förskoleklassen eller skolan. Trots det är resurstilldelningen till fritidshem betydligt snålare än till grundskolan. Barngrupperna har vuxit de senaste 20 åren. Idag är över 80 % av alla 6–9-åringar inskrivna på fritids, men bara 22 % av 10–12-åringar.

Samtidigt har en ny läroplan för fritidshemmen införts 2017. Bland annat tydliggjordes fritidshemmets undervisningsuppdrag. Skolverkets uppföljningar visar dock att det finns stora utmaningar och att fritidshemmen idag har bristande förutsättningar för att förverkliga innehållet i läroplanen.

Ett av de största hindren för att läroplanen ska bli verklighet i fritidshemmen är den låga behörigheten hos medarbetarna. Endast en fjärdedel, 24 % av de anställda i fritidshemmen, är behöriga att undervisa i fritidshemmet.

Därför är det glädjande med regeringens ambitionsnivå att höja statusen med att införa lärarlegitimation även på fritidshem, vilket i så fall borde få fler att vilja utbilda sig.

Utbildning av personal är bra men räcker inte. Vi vet att fritidshemmen kan spela en avgörande roll för elevers framtid när det gäller att höja skolresultaten, men också för att skapa bättre förutsättningar för de barn som har sämre tillgång till sociala och ekonomiska resurser utanför skolan. Därför är det viktigt för fritidshemmet att kunna lyfta de pedagogiska ambitionerna och anpassa verksamheten efter de enskilda barnens behov.

Enligt nu gällande läroplan skall fritidshemmen komplettera förskoleklass och skola. Detta innebär att hela skoldagen, inklusive fritidshem, skall ses som en helhet. Det är

därför viktigt att personal i skolan, förskoleklass och fritids har en gemensam agenda, där man tar just hänsyn till den enskilde elevens behov.

För att klara detta krävs att personalen på fritidshemmen får tid till planering, både individuellt och tillsammans med kollegor. Gemensam planeringstid med skola/förskoleklass är avgörande för att verksamheterna skall dra åt samma håll. I läroplanen för fritidshem har det förtydligats att skolan och fritidshemmen ska ha en kontinuerlig och ömsesidig samverkan för att skapa sammanhang i elevernas lärande. Sju av tio fritidshemspersonal menar ändå, i Skolverkets uppföljningar, att lärarna i grundskolan/förskoleklassen i ganska eller mycket liten utsträckning samverkar med personalen i fritidshemmet.

Här bör rektorns uppdrag förtydligas: att uppdraget gäller också att leda samverkan mellan grundskolan/förskoleklassen och fritidshemmet.

LO har också, i sitt program för jämlik hälsa, lyft upp att fritidshemmens uppdrag behöver stärkas. LO ser att en höjd kvalitet med mindre barngrupper och ett tydligare ansvar för inläring skulle stärka fritidshemmens roll. I detta har LO myntat begreppet ”lärfritids” och menar med detta att det finns kompetens på fritidshemmen att vara ett gott komplement när det gäller lärandet. LO pekar också i sin rapport på att ett sätt att ge förutsättningar för alla barn att gå på fritidshem är att göra verksamheten avgiftsfri.

Mats Wiking (S)